

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 24. De permutatione beneficiorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

De quarta & vltima specie dicendum est resignationem ex causa permutationis posse fieri coram Ordinario: cui non licet alij, quam compermutantibus conferre beneficia resignata ex cap. vnico, De rerum permutatione, in sexto, & ex Cle. n. vnica, eodem titulo. Eidemq; resignationi commune esse cum antedictis renunciacionibus conditionatis: vt si conditio apposta, hoc est, *permutatio*, non impleatur (quia scilicet alter permutantium moritur ante rem perfectam, vel non vult eam perficere, vel non potest ob aliquod impedimentum) neque beneficio renunciatum esse videatur: cum sit commune omnibus actibus conditionalibus, vt nequeant aliter admitti, vel effectum sortiri, quam si impleantur in forma constituta: iuxta cap. Cum dilecti, De rescriptis, & legem, Qui heredem, & legem Manius ff. De conditionibus, & demonst. De simonia quæ committitur in resignatione beneficiorum tractauimus ex professo in præcedenti libr. 23. c. 18. quæst. 2. & in sequenti tertia, de ea quæ in beneficiorum permutatione: de qua restat dicendum.

CAP. XXIV.

De beneficiorum permutatione.

SVMMARIVM.

- 342 Iure licita est beneficiorum permutatio, si fiat auctoritate Superioris, & iusta id sit causa: & quis sit talis Superior.
- 343 Partes possunt de permutatione tractare tantum sub beneficio Superioris, ac requirere consensum aliorum, si quorum inter sit.
- 344 Quid requiratur cum beneficiis permutanda pertinent ad diuersas dioceses: & quod beneficia non possint permutari cum alijs spiritualibus.
- 345 Po est beneficium permutari cum tenet permutari: & vnum cum duobus.
- 346 De permutatione beneficiorum inæqualium, quid sit tenendum.

DE hac legi possunt D. Anton. 3. parte tit. 15. cap. 3. Angelus in verbo Permutatio, quæst. 3. & aliquot sequentibus. Syluester eodem verbo 2. per totum, & Tabien. verbo, Beneficium, 3. q. 14. & sequentibus, Rebuffus in praxi, beneficiorum 3. part. tit. De permutatione, Nicolaus de Milis in verbo, Permutatio, ex recentioribus qui antiquiores citant, Azor in 2. par. Moral. Inlit. lib. 7. cap. 29. & 30. ac Suarez De religione, tract. 3. lib. 4. cap. 31. 32. 33 & 34.

Atque licitam esse iure Canonico beneficiorum permutationem, & in manibus Episcopi fieri posse iam patet ex proxime dictis. De cæteris ad eam pertinentibus, documenta aliquot notanda sunt pro praxi.

Primum est, Permutationem beneficiorum factam sine auctoritate Superioris, simoniacam censeri. Vide Syluestrum loco cit. quæst. 1. Qui in sequenti 2. docet istum Superiorem non esse semper Episcopum respectu suorum inferiorum: quia nonnunquam beneficij collatio, & institutio non pertinet ad illum, sed ad alium: ad quem pariter poterit pertinere, permutationi auctoritatem præbere. Cui doctrina aduersatur, quod talis auctoritas habeatur tantum ex privilegio iuris, quod Episcopo conceditur nominatim in cap. Quæ situm, De rerum permutatione, & in cap. vnico, eodem tit. in sexto: ita vt in praxi, tenendo certum, & relinquendo incertum, oporteat recurrere ad Episcopum pro tali permutatione, cuius dignitati prædictam potestatem annexam esse dubium non est: & alij vero conuenire aperte negatur non modo à Federico de Senis in tractat. permutationum quæst. 22. (de quo Ludouicus de Milis loc. cit. additione 3.) sed etiam ab auctore glossæ ad Clem. vnica, De rerum permur. verbo Conferantur. Aduerte tamen ex Azorio alios citare in memorato cap. 29. quæst. 4. doctrinam Syluestri posse habere locum, quoad Prælatos Episcopo inferiores dignitate, qui de consuetudine præscripta, aut Sedis Apostolicæ privilegio, iurisdictionem habent Episcopalem, nulli Episcopo proxime subiecti, & præditi potestate conferendi

illis subditis beneficia: & eos institutiendi, ac etiam amouendi à beneficio, si quando opus fuerit.

Non debere vero Superiorem permutationi auctoritatem præbere, nisi ex necessaria causa, bene idem Sylu. addit quæst. 3. per cap. Quæ situm, §. finali; De rerum permutatione. Simul ex D. Thoma in 4. dist. 25. quæst. 2. art. 3. ad octauum, admonens eam necessitatem non esse metiendam commodo temporalium permutantium; sed spiritualium: p. tã quod in tali loco poterit quis melius Deo seruire, quam in alio.

Secundum documentum est: non posse quidem partes facere in se conuentionem, promissionem, vel pactionem, aut conclusionem: posse tamen de permutando tractare, submittendo se dispositioni Superioris; imo & posse concludere non quidem absolute, sed sub expressa conditione, seu facta hac reseruatione, si Superior ad quem attinet, voluerit. Hoc in quæst. 5. ex Panormi. t. 8. quibusdam alijs habet Syluester, consentiuntque cæteri in initio nominati. Probaturo vero quoad priorem partem quia ius permittens beneficiorum permutationem, consequenter permittit ea quæ ad illam faciendam requiruntur: tractatus autem inter partes, ad eam requiritur: sicut & ad alios contractus vtriusque onerosos. Quoad posteriorem vero, probatur: quia talis conclusio non est vera conclusio, cum suspendatur vsq; ad Superioris consensum.

Tertium documentum est: ad permutationem requiri consensus eorum ad quos pertinet presentatio, vel electio ad beneficia permutanda. Ratio est, quia permutatio alioquin non valeret, vt aliquot citatis in in memorato tractatu De permutatione num. 21. Rebuffus notat. Addens in num. 22. ex Federico de Senis, quod si tales requisiti nolint consentire, cogi possint, quando permutatio est utilis Ecclesiæ. De qua re tanquam solita tractatum in foro externo: causidicorum est respondere.

Quartum documentum est, Permutationes beneficiorum, siue fiant auctoritate Ordinarij, siue Papæ, aut Legati ipsius, non requirere vt permutantes faciant mentionem de alijs beneficijs quæ obtinent. Hoc ex Federico quæstione 18. habet Nicolaus de Milis loco cit. in fine secundæ additionis.

Quintum documentum est, Quando beneficia in diuersis diocesis existunt, permutationem debere fieri auctoritate vtriusque Episcopi earundem dioceseon. In quo casu melius esse permutationem fieri vtroq; Episcopo simul presente, vel vno committente alteri suam potestatem: quam ex interuallo temporis, id est, quam altero Episcopo auctoritatem suam præstante, post elapsum tempus quo alter suam præstitit, Syluest. ex Ioanne Andrea habet in quæst. 13. concl. 7.

Sextum documentum est, Post quæcunque beneficia permutari: siue conformia sint, vt duæ præbendæ, siue difformia, vt præbendæ, & beneficium curatum. Aduerte autem beneficium manuale posse quidem permutari: sed posse quoque per Superiorem perinde reuocari ac ante permutationem, prout habet Rebuffus in cit. titulo De permutatione numero 50. Non posse autem beneficia vnita permutari (ideoque in illis propositum documentum exceptionem patitur) docet Rota decis. 160. in Antiquis. Nec item posse beneficia quæ tenentur tantum ex dispensatione Papæ, vt docet item Rota decis. 339. in nouis: ponens exemplum de ea quæ fit illegitimo. Ratio vero est, quia talis dispensatio non extenditur ad aliud beneficium, neque ad aliam personam.

Itemque nec posse beneficia commendata ad tempus. Nec enim talia cum habitis in titulum permutari posse, nisi ille qui commendauit fecerit ad id potestatem, docet Panormi. ad cap. Cum olim, De rerum permutatione num. 8. Ratio illius est: quod in cap. vnico, in 6. & Clem. vnica, vtrobiq; De rerum permutatione, tantum concedatur Clericis beneficia sua permutare. At is cui commedatum est ad tempus beneficium, non potest dicere illud suum. Addit in sequenti nu. 4. nec habentes expectatiua à Papa, posse inter se iura sua permutare: quia talia non sunt beneficia: & Canones permittunt tantum beneficia permutari. Idem eodem argumento iudicandum est cum Nauarro in Enchir. cap. 23. nu. 100. versu 3. de cæteris habentibus tantum ius ad beneficium: vt de no-

343

344

AL
S

minatis, vel electis ad illud, nondum institutis, aut confirmatis. Neque enim tale ius cum alio iure ad beneficium, aut cum beneficio permutari inuenitur permissum.

Pari quoque ratione idem dicendum est de quocunque alio spiritali iure: non posse, *inquam*, permutari cum beneficio: nempe de iure sepultura, patronatus, decimarum, oblationum, & similibus, quæ non sunt beneficia; de calice consecrato, aut de re Ecclesiastica, de pensione Clericali, de officio, vel administratione rerum Ecclesiasticarum, de hospitalium non dantur in titulum beneficii. Adde & de patrimonio ad quod quis ordinatus fuit, & de alijs quibus ratio beneficii Ecclesiastici minime conuenit. Nam beneficiorum tantum permutatio iure conceditur.

345. Si quæras, an permissa sit permutatio beneficii pinguis cum tenui, Respondetur, quod cum ius sine restrictione loquatur, ceteri posse permissam; dummodo totum permutacionis negotium Superiori exprimat, iustaque ad sit causa, & absit fraus, quæ solet præsumi quoad forum externum in tali permutacione, prout attigit Nicolaus de Milis initio tertie additionis loco cit.

Si secundo quæras, An vnum beneficium possit permutari cum duobus. Respondet idem author in additione prima, posse permutari, si plura illa sine dispensacione haberi possint: quod si non possint, procurandum esse ut dispensetur siue ab Ordinario si in tali pluralitate dispensandi potestatem habeat, siue à Papa cum ad eum recurrendum est. Addit idem in sequenti additione secunda, quod is qui vnum ex duobus beneficijs curatis, quæ per dispensacionem tenet, permutat cum tertio beneficio curato, non solum perdat illud quod permutat, sed etiam aliud quod cum eodem habuit: quia per adeptionem tertij curæ duo prius habita vacant, non obstante dispensacione, nisi ea fuerit tam ampla ut diceretur, quod possit illa duo, vel eorum alterum dimittere, & alia similia recipere, ac retinere.

346. Si tertio quæras, An inæqualitas beneficiorum impediat ipsorum permutacionem. Respondetur non impedire, quemad. ex Federico quæst. vltima habet adhuc Nicolaus de Milis in additione tertia. Circa quod notandum est primo: beneficia dupliciter dici inæqualia: vno modo, quia vnum est cum onere, vt cum cura animarum, vel administratione rerum Ecclesiasticarum, vel obligatione cantandi in choro,

vel iurisdictione externa: reliquum vero est sine onere. Altero modo inæqualia sunt, quando vnum est pingue, & alterum tenue. Atque vt huius posterioris modi inæqualitas non impedit beneficiorum permutacionem: nec inæqualitatem prioris modi impedire.

Notandum est secundo, quædo beneficia inæqualia sunt in fructibus, seu proventus, & permutatio fit auctoritate Papæ: quod tunc reduci solet inæqualitas ad quandam æqualitatem: v. g. datur beneficium cuius annui proventus sunt ducenti nummi aurei, permutaturque cum alio, quod reddit centum nummos aureos; talis inæqualitas auctoritate Papæ reducitur ad æqualitatem: aut illi qui recipit tenue beneficium, dando congruam pensionem super fructibus pinguioris beneficii: aut eidem conferendo alterum beneficium compatibile: vnde fiat vt reditus vtriusque beneficii tenuioris, æquent eos, qui recipiuntur ex permutato pinguiori.

Notandum est tertio, quod in permutacione beneficiorum inæqualium solum æstimari debeat quantitas fructuum, & aliorum bonorum temporalium, quæ beneficijs annexa esse solent: non autem quantitas, vel dignitas, vel potestatis, vel iurisdictionis Ecclesiasticæ annexæ beneficio. Et ita cum decanat' *exempli gratia*, aut Archidiaconatus permutatur cum Canonatu, vel alio beneficio simplici, vel cum pluribus simplicibus quæ in fructibus sunt paria eidem Decanatu, aut Archidiaconatu: simonia committitur pensionem exigendo ratione excessus in honore, aut in id genus alijs: quia in tali permutacione commodum temporale capitur pro re spiritali. Quocirca in permutandis beneficijs æstimatio debet solum esse temporalium annexorum, non vero spiritalium: perinde ac cum permutantur calices, vel vestes sacræ, æstimari tantum debet valor materiæ, non autem dignitas consecrationis.

Duodecim conclusiones, quas de casibus in quibus tenet, vel non tenet permutatio beneficiorum, Syluester ex Federico habet in verbo, Permutatio, & numero 13. apud ipsum videri poterunt.

CAVS DE VIRGINI QVE MATRI.